

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек: напрями, структури, продукти

У роботі секції «Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек: напрями, структури, продукти» (наук. кер. – канд. філос. наук, с. н. с., керівник СІАЗ, заступник генерального директора НБУВ В. М. Горовий, зав. відділу Управління стратегічних ініціатив АП України М. І. Нечай; учений секретар – канд. іст. наук, зав. відділу НБУВ Т. Ю. Гранчак) взяли участь 42 особи, серед яких – провідні фахівці Управління стратегічних ініціатив Адміністрації Президента України, Російської державної бібліотеки, Полтавської ОУНБ ім. І. Котляревського, Вінницької філії університету «Україна», бібліотеки Національної Академії ДПС України, ДНМБ України, ЦНТБ харчової та переробної промисловості, Київського національного університету будівництва і архітектури, ДІБ України, НБУ для дітей, НБУВ.

У рамках роботи секції було заслухано 21 доповідь, розглянуто комплекс проблем, пов'язаний з необхідністю підвищення ефективності інформаційно-аналітичних продуктів бібліотек, використанням інноваційних технологій у забезпеченні наукового супроводу суспільних перетворень, особливостями комплектування фондів бібліотек в умовах глобалізації, аналізувалися першочергові завдання, які висуваються сьогодні і на розв'язання яких повинні бути спрямовані зусилля бібліотечних структур.

На ролі інформаційних електронних ресурсів у здійсненні державної інформаційної політики зупинився М. І. Нечай, зав. відділу Управління стратегічних ініціатив АП України. Зокрема, було висвітлено роль інформаційних електронних ресурсів у формуванні інформаційного суспільства, процесі прийняття управлінських рішень, а також у забезпеченні інформаційної безпеки держави. При цьому було зауважено неструктурованість інформаційних ресурсів, що ускладнює визначення шляхів забезпечення інформаційної безпеки, адекватне реагування на виклики сьогодення і роботу на випередження. Окремо було підкреслено необхідність продовження роботи з визначення національних пріоритетів України в інформаційній сфері, з розробки цілісної стратегії позиціонування і ефективного розвитку діяльності в глобальному інформаційному просторі.

Питання налагодження інформаційної безпеки (насамперед безпеки електронних інформаційних фондів), необхідності розроблення міжнародного законодавства у даній сфері було розглянуто також у доповіді В. М. Горового, канд. філос. наук, с. н. с., керівника СІАЗ, заступника генерального директора НБУВ, який детально зупинився на висвітленні особливостей комплектування фондів бібліотек у контексті розвитку глобальних інформаційних процесів.

Було наголошено на актуальності питання щодо ви-

роблення чіткої стратегії комплектування бібліотечних закладів, оскільки, по-перше, постійне наповнення всіма наявними інформаційними ресурсами навіть найкрупніших бібліотек вже не можливе і з економічної, і з фізичної, і навіть із чисто прикладної точки зору.

По-друге, поглинання масивів інформації, створених у відмінному від нашого культурному середовищі, може звужувати можливості національного культурного розвитку, знижувати потенціал його самобутності, унікальності, а також все більше впливати на спонукальні мотиви виробництва нової інформації, що особливо наочно видно на прикладі наукової діяльності.

По-третє, глобальні масиви інформації незалежно від бажання своїх творців несуть відомості про досвід суспільних перетворень у їх середовищі та їх соціально-економічний, політичний, культурний розвиток. Некритичне сприйняття такої інформації може також негативно вплинути на торування власного шляху розвитку і, відповідно, розвитку системи інформаційних баз.

Вироблення порядку поширення та використання інформаційної продукції зарубіжного виробництва на території України, врахування вимог інформаційної безпеки при закупівлі зарубіжних програмно-технічних та телекомунікаційних засобів для використання в бібліотечній мережі сприятиме забезпеченню нормального розвитку інформаційних фондів бібліотек відповідно до потреб українського суспільства.

Стосовно необхідності розробки концепції інформаційної стратегії бібліотечних закладів було підкреслено, що така стратегія також має визначити, з одного боку, систему заходів, пов'язаних з необхідністю заявити про наявний інформаційний потенціал (обов'язкова умова активної присутності в глобальному інформаційному суспільстві, яка формується нині), з іншого – враховуючи закони міжнародного інформаційного ринку, формувати ставлення до власних інформаційних ресурсів як до нового виду товарної продукції, що набуває все більшого значення і цінності.

Використання наявного інформаційного потенціалу України для розвитку українського суспільства, необхідність утвердження його в глобальному інформаційному просторі зумовлює втягування в інформаційну сферу суспільної діяльності зростаючих обсягів матеріальних ресурсів. Україна має можливість забезпечити собі прийнятне місце в інформаційній світовій ієрархії, зосередившись на кількох основних напрямках розвитку. По-перше, це концентрація матеріальних ресурсів на розвитку тих напрямів інформаційної діяльності, які є найперспективнішими для України, можуть відповідати умовам міжнародної спеціалізації у виробництві і використанні інформації. По-друге, розвиток власної інформатизації на базі передових технологій. І, по-третє, ко-

операція наявних у країні інформаційних ресурсів для виходу в глобальний інформаційний простір потужною, багатофункціональною системою. Кооперація в системі бібліотечних закладів дає можливість для раціонального, повноцінного комплектування зарубіжними виданнями, зарубіжною електронною інформацією. Єдина система комплектування в поєднанні з організацією ефективних міжбібліотечних зв'язків дасть змогу і заощадити значні кошти, і якісно задовольнити запити користувачів на нову зарубіжну інформацію. Водночас вона створює умови ефективного використання інформаційного потенціалу вітчизняних бібліотек в інтересах суспільного розвитку.

У тому контексті актуальним є вдосконалення нормативно-правової бази, вироблення правової політики співробітництва з міжнародними організаціями, бібліотечними закладами окремих зарубіжних країн.

Питання використання інформаційно-інноваційних технологій у науковому супроводі суспільних реформ, забезпеченні прийняття управлінських рішень, задоволенні інформаційних потреб суспільства було розглянуто в доповідях **Л. А. Чуприни**, зав. відділу НБУВ, **Л. П. Чернявської**, м. н. с. НБУВ, **Л. В. Присяжної**, м. н. с. НБУВ.

Наголошувалося, що необхідною умовою приєднання України до світових здобутків та створення відкритого інформаційного суспільства є наявність розвиненої телекомунікаційної інфраструктури, проведення досліджень як технічних, так і соціальних аспектів її використання.

У цьому контексті зверталася увага на розробку в Україні концепції побудови інформаційно-телекомунікаційної мікрохвильової інфраструктури, до складу якої входять супутниковий, стратосферний і наземний сегменти телекомунікаційних систем та мереж. Масштабним упровадженням виконаної роботи в практичну інформатизацію України стала розробка і створення АТ «УкрСат» національної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури багатофункціонального призначення, яка використовує технології супутникового зв'язку. У реалізованому вигляді вищезгадана інфраструктура складається з двох взаємозалежних частин.

Перша частина – це комплекс багатофункціональних систем територіально розподілених станцій супутникового зв'язку, підпорядкованих єдиному Центру управління системами супутникового зв'язку. Друга частина, яка також базується на використанні супутникових технологій і каналів зв'язку, – це система інформаційного забезпечення користувачів ресурсами міжнародних систем передачі даних.

Використання результатів роботи забезпечило органи державної влади й інші державні установи сучасними інформаційно-телекомунікаційними послугами та доступом до міжнародних інформаційних ресурсів. Це стало можливим завдяки створеному першому в Україні потужному Телепорту з сучасним Центром управління системами супутникового зв'язку і захищеному телекомунікаційному вузлу глобальної мережі, що отримав атестат відповідності в системі технічного захисту інфор-

мації Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України.

Розробкою, яка безпосередньо поєднує застосування мережевих технологій у наукових дослідженнях і спрямована на інтелектуалізацію мереж (наприклад, подібних до створеної в Україні Національної науково-освітньої інформаційної мережі URAN), є проект створення агентно-орієнтованих технологій пошуку, збереження, оброблення і передачі інформації, що впроваджується Кібернетичним центром НАН України. Агентські платформи актуальні саме для науково-освітнього мережевого середовища.

Важливим напрямом застосування мережевих технологій у науці є організація роботи віртуальних дослідницьких лабораторій (наприклад, мережа URAN використовується для організації діяльності віртуальної лабораторії у спільній роботі Інституту кібернетики ім. В. Глушкова з Флоридським університетом (США) над проектом дискретної оптимізації в задачах кодування інформації).

Ще одним практичним напрямом застосування мережевих технологій є електронна комерція, у тому числі на ринку технологій, ноу-хау, наукової продукції. Цей вид діяльності особливо важливий для української науки, промисловості і технологій, які мають посісти відповідне місце в структурі світового ринку.

Однією з основних тенденцій розвитку ІТ є послідовна інтелектуалізація складних систем. Серед пріоритетних напрямів – розвиток інтелектуальних технологій, орієнтованих на забезпечення аналітичної діяльності, завданням якої є підготовка аналітичних документів на основі семантичної обробки великих масивів неструктурованої інформації.

Визначенню специфіки використання інформаційних джерел у роботі інформаційно-аналітичних відділів бібліотек, дослідженню впливу електронних ЗМІ на перебіг суспільно-політичних процесів як одного з напрямів підвищення ефективності інформаційно-аналітичного продукту було присвячено доповіді **Т. Ю. Гранчак**, канд. іст. наук, зав. відділу НБУВ, і **Ю. М. Половинчак**, м. н. с. НБУВ. Зверталася увага на те, що для досягнення максимальної ефективності інформаційно-аналітичного продукту при його підготовці в цілому і прогнозу складової зокрема необхідно враховувати ступінь впливу мережевих ЗМІ на різні цільові аудиторії, оскільки від цього залежить необхідність і масштаб використання їхнього потенціалу, а також визначення оптимальних форм і механізмів інформаційної політики, яка проводиться управлінськими структурами.

Крім того, беручи до уваги, що саме електронні ЗМІ в умовах відсутності в Мережі централізованої організаційної структури і цензури є найзатребуванішими в процесі створення і поширення політичних та іншого роду міфів і стереотипів, актуальність вивчення впливу інтернет-ЗМІ на суспільно-політичні процеси зумовлюється необхідністю підготовки такого інформаційно-аналітичного продукту, який сприятиме своєчасній нейтралізації міфів і стереотипів, розповсюджуваних через електронні ЗМІ.

Важливим напрямом наукових досліджень є також вивчення ролі мережевих ЗМІ у висвітленні етнічних, релігійних проблем, у маніпуляції суспільною свідомістю, у сфері вирішення проблеми міжнародного тероризму. Дослідження даного аспекту діяльності інтернет-ЗМІ, їхнього впливу на споживача інформації дає змогу розробити ряд заходів, покликаних мінімізувати можливість використання ЗМІ в деструктивних цілях і сприяти збереженню стабільності суспільно-політичної ситуації.

З іншого боку, вивчення впливу мережевих ЗМІ дає можливість зробити висновок стосовно ефективності сьогодишньої інформаційної політики окремих соціально-політичних структур і накреслити, у разі потреби, шляхи її підвищення. Для визначення ступеня і спрямованості впливу ЗМІ на аудиторію важливо визначити ступінь висвітлення в пропонованих аудиторії матеріалах тих або інших подій економічного або політичного життя. У зв'язку з цим виправданим є складання рейтингів подій певного періоду.

Складання рейтингів висвітлюваних ЗМІ подій економічної, політичної, соціальної сфери України є одним з напрямів діяльності Служби інформаційно-аналітичного забезпечення (СІАЗ) НБУВ. Моніторинг електронних ЗМІ з наступним складанням рейтингів дає можливість створити картину діяльності політичних структур і організацій, оцінити її ефективність, зафіксувати і проаналізувати відгуки ЗМІ стосовно значущих подій соціально-економічного і політичного характеру, а також тенденції, які притаманні діловій, культурній і політичній сферам країни.

З метою вироблення оптимальної методології вивчення впливу мережевих ЗМІ на суспільно-політичні процеси було проаналізовано результати зарубіжних досліджень цього питання. Зокрема, рейтингового проекту «Згадуваність українських мережевих ЗМІ в українських джерелах», проведеного інтернет-виданням «СМІ.гу-Україна» разом з Міжнародним інститутом досліджень масової комунікації і Фондом ефективної політики Росії, а також російського міждисциплінарного дослідження «Політика й інтернет», який є частиною дослідницької програми «Соціально-економічні проблеми впровадження технологій інформаційного суспільства в Росії», реалізованої Міждисциплінарним центром Санкт-Петербурга в співробітництві з партнерами з академічних інститутів, університетів, установ культури й органів муніципальної, регіональної та федеральної влади.

Досвід оперативно-організаційної та методичної роботи інформаційно-аналітичних підрозділів бібліотечних структур щодо інформаційного забезпечення управлінських рішень, наукового інформаційно-аналітичного супроводу економічних та суспільно-політичних перетворень (у тому числі в регіонах), актуальні вимоги до сучасного інформаційно-аналітичного продукту було розглянуто в доповідях **І. М. Мищак**, канд. іст. наук., с. н. с. НБУВ, **С. П. Кулицького**, канд. екон. наук, с. н. с. НБУВ, **І. А. Вишневської**, н. с. НБУВ, **Ю. А. Якименка**, м. н. с. НБУВ, **О. В. Чебан**, м. н. с. НБУВ.

Було відзначено, що сьогодні для України в умовах відсутності усталених форм і методів як управління економікою, так і регулювання громадсько-політичного життя актуальності набуває проблема створення виважених сценаріїв-прогнозів перебігу подій як усередині країни, так і на міжнародній арені, на основі яких будуватимуть свої практичні дії структури виконавчої влади. Розробка таких сценаріїв вимагає якісно нових підходів до інформаційно-аналітичного і наукового забезпечення діяльності влади, концентрації та ефективного використання наявних інтелектуальних сил. З цієї позиції було висвітлено досвід діяльності Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (СІАЗ НБУВ), особливістю роботи якої є оперативне реагування на певні зміни в політиці, економіці, соціальній сфері, а також прогнозування таких змін і надання рекомендацій щодо уникнення небажаних ситуацій як для держави в цілому, так і для окремої галузі.

Аналітиками СІАЗ здійснюється постійний моніторинг основних проблем, вирішення яких потребує прогнозування для підготовки пропозицій і прийняття рішень. Паралельно створюється власна база даних, розробляються аналітичні матеріали, які містять систематизовану інформацію та практичні рекомендації.

У процесі підготовки інформаційно-аналітичного продукту вирішується ряд таких основних завдань:

- збір якомога більшої кількості інформації з даної проблеми;
- фільтрація суб'єктивних факторів і другорядної інформації;
- додатковий збір інформації з історії виникнення проблеми та її розвитку, аналогів і варіантів її подолання чи вирішення;
- аналіз варіантів вирішення проблеми, їх можливе взаємовиключення або поєднання;
- прогноз подальшого розвитку ситуації за різних умов;
- розроблення переліку стратегій реалізації рішення, визначення сукупності дій, необхідних для досягнення поставленої мети;
- оцінка ступеня ризику при несприятливому розвитку подій.

При цьому слід виділити приблизний перелік практичних заходів, які постають перед інформаційно-аналітичною службою при вирішенні перелічених завдань:

- вибір методів і технологій аналізу і прогнозу;
- підбір, підготовка і оцінка можливості ефективного використання при вирішенні даної проблеми виконавців;
- оцінка необхідних ресурсів;
- планування процесу виконання робіт;
- розподіл і закріплення завдань за конкретними виконавцями;
- контроль і оцінка одержаних результатів.

Одним з пріоритетних і перспективних напрямів роботи аналітики СІАЗ вбачають підготовку інформаційно-аналітичних продуктів «на випередження». Ідеться

про підготовку експертних оцінок, аналітичних довідок чи прогнозів з тих проблем, які вже найближчим часом можуть стати ключовими. Для цього не лише ведеться комплексне розроблення найважливіших суспільно-політичних, соціально-економічних та інших питань, а й готуються матеріали, які надсилаються потенційним замовникам з метою вивчення їхніх запитів та шляхів подолання можливих проблем.

Окрему увагу було приділено характеристиці інформаційних ресурсів депозитарію ООН НБУВ з питань реформування українського суспільства. Цю тему було висвітлено в доповіді **І. А. Лавриненко**, м. н. с. НБУВ. Зазначалося, що завдяки тісній співпраці НБУВ з представництвами ООН та її деяких спеціалізованих установ в Україні останнім часом значно збільшується кількість видань, присвячених Україні, в яких висвітлюються процеси розбудови держави, створення демократичного суспільства та ринкової економіки, людському розвитку тощо.

Розгляду електронної джерельної бази, у якій відображено життя релігійних організацій в Україні, було присвячено доповідь **О. О. Натарова**, м. н. с. НБУВ. Зазначалося, що інформаційні ресурси всесвітньої електронної мережі інтернет є одним з основних джерел інформування суспільства про релігійне життя в Україні. При цьому наголошувалося, що використання даних інтернет-ресурсів має як переваги порівняно з іншими джерелами інформації, так і недоліки.

До переваг інтернету було віднесено, по-перше, легкий доступ до інформації; по-друге, досить зручну систему пошуку потрібної інформації за ключовими словами; по-третє, величезний обсяг інформації; по-четверте, зручну систему обробки інформації; по-п'яте, оперативне оновлення інформації.

Недоліки інтернет-інформації було розглянуто з урахуванням умовного поділу електронних джерел на такі групи: 1) офіційні сторінки органів державної влади; 2) веб-ресурси релігійних організацій в Україні; 3) світські електронні ЗМІ (які, у свою чергу, поділяються на сайти інформаційних агентств, електронні періодичні видання та електронні версії друкованих засобів масової інформації); 4) сайти спеціальних інтернет-проектів.

Так, мінусом сайтів органів державної влади є відсутність, за окремими винятками, оперативної та змістовної інформації про події в релігійній сфері в регіонах. Серед недоліків конфесійних веб-ресурсів варто назвати, по-перше, наявність великих обсягів слабоструктурованої інформації, що забирає багато часу при її опрацюванні; по-друге, не завжди толерантне подання інформації про діяльність інших релігійних об'єднань; по-третє, на більшості регіональних сайтів інформація оновлюється не часто. До недоліків світських ЗМІ слід віднести відсутність регулярного висвітлення релігійного життя, поверхневе, а іноді з кон'юнктурних міркувань подання інформації, наявність не завжди перевіреної інформації. Щодо четвертої групи електронних джерел, треба звернути увагу на брак спеціальних інтернет-проектів у сфері реалізації свободи світогляду і віросповід-

дань як в її колективному прояві (діяльність релігійних організацій), так і на рівні забезпечення можливостей для духовно багатого життя окремої особи.

Трансформація бібліотечних закладів в умовах розвитку інформатизації, їх роль у підвищенні ефективності наукових досліджень були простежені в доповідях **О. В. Петрашук**, провідного редактора НБУВ, і **Л. А. Романчі**, бібліотекаря 1 кат. НБУВ. Було наголошено на залежності розвитку науки й особливо практичного впровадження наукових ідей від ефективності науково-інформаційної діяльності. Зазначалося, що проблеми інформаційного забезпечення науки неможливо розв'язувати, не звернувшись до вивчення інформаційних потреб учених. Це зобов'язує співробітників бібліотеки до того, щоб науковці оперативно, при мінімальних витратах робочого часу одержували необхідну інформацію про новітні досягнення науки й техніки за кордоном.

Було підкреслено актуальність перетворення бібліотечних закладів із установ, які виконують виключно функцію «скарбниці знань», на наукові установи, які шляхом створення відповідних інформаційно-аналітичних підрозділів здатні надавати необхідну замовникам не лише інформаційну, а й аналітичну, прогностичну та іншу продукцію. Тобто, поступово бібліотеки, використовуючи власний значний науковий та інформаційний потенціал, мають перетворюватися на своєрідні «фабрики думки», не тільки обслуговуючи читачів, а й надаючи відповідні інформаційно-аналітичні послуги владним структурам, юридичним особам, зацікавленим в отриманні відповідної інформації.

Під час роботи секції також окрему увагу було приділено розгляду й обговоренню досвіду інформаційно-аналітичної та довідково-бібліографічної роботи щодо забезпечення інформаційних запитів владних структур бібліотек зарубіжних країн – Росії, Білорусі, Японії, ФРН. Цим питанням було присвячено доповіді **Т. В. Добко**, канд. іст. наук, зав. відділу НБУВ, **М. А. Чиж**, н. с. НБУВ, **І. М. Архіпової**, н. с. НБУВ, **Н. І. Моїсеєнко**, н. с. НБУВ, **Н. С. Дацькової**, м. н. с. НБУВ.

Зазначалося, що одним з головних завдань інформаційно-аналітичних структур бібліотек у цих країнах стало аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень, необхідних для державного управління. Ефективність діяльності бібліотеки щодо забезпечення інформаційних і бібліографічних запитів читачів визначається наявною автоматизованою інтегрованою бібліотечною системою. Наприклад, в Бібліотеці Адміністрації Президента РФ на сьогодні комп'ютеризовані всі технологічні процеси: від замовлення, обліку надходжень документів і до надання їх читачам.

Читачі Бібліотеки мають доступ до електронних каталогів книг і періодичних видань, електронних карток газетних і журнальних статей. Електронні картотеки – результат науково-аналітичного розпису одержуваних Бібліотекою періодичних центральних і регіональних видань. Бібліотека самостійно створює тільки ті інформаційні ресурси, які не можуть бути оперативно отримані в інших інформаційних і бібліотечних установах.

Бібліотека здійснює міжнародне співробітництво з президентськими, урядовими і парламентськими бібліотечними й інформаційними службами зарубіжних країн, міжнародних організацій. Видає інформаційні бюлетені: «Новые книги» (щомісяця), «Власть. Политика. Народ», «Проблемы возрождения России», «Проблемы регионов России», «Парламентаризм в России» (щотижня), «Вопросы культуры и образования», «Выборы в Российской Федерации» (двічі на місяць).

Надання допомоги парламенту у виконанні його функцій та бібліографічно-інформаційне обслуговування інших органів державної влади і широких кіл населення є метою діяльності Національної парламентської бібліотеки Японії.

Інформаційне обслуговування парламенту в його законодавчій діяльності, а також вищих державних і судових органів здійснює Бюро наукових досліджень та законодавчих довідок (БНД), яке вивчає політичне, економічне становище, освітні та соціальні проблеми, розробляє проекти законів, аналізує діючі законодавчі акти, надає консультації комітетам парламенту.

Співробітники Бюро наукових досліджень поділяються на три групи: перша займається науковими дослідженнями, друга – збереженням матеріалів, третя – координує роботу БНД. Науково-дослідна служба поділяється на сектори, кожний з яких працює за окремими напрямками, які розглядаються в парламенті. Для попередження можливих запитів, за власною ініціативою, один з секторів БНД проводить науково-дослідну роботу за питаннями, розгляд яких очікується в парламенті найближчим часом, що дає можливість працівникам бути всебічно інформованими, добре володіти інформаційними технологіями, швидко надавати депутатам відповіді та доступ до інформації з метою удосконалення законотворчого процесу в країні.

Інтерес представляє розробка в Японії проекту створення другої національної парламентської бібліотеки в регіоні Кансай, у 600 км від Токіо, яка розрахована на збереження 20 млн екземплярів і задумана як «бібліотека майбутнього», котра базуватиметься на новітніх електронних технологіях. Планується створити високотехнологічні системи пошуку та передачі інформації, бібліографічну базу даних у 7 млн описів; буде поцифрований великий масив друкованої продукції, у тому числі 7100 сторінок рідкісних матеріалів.

Під час роботи секції її учасниками були обговорені нові аспекти розвитку і вдосконалення діяльності інформаційно-аналітичних відділів бібліотек, шляхи підвищення ефективності їх роботи у сфері забезпечення інформаційного супроводу суспільних перетворень, що знайшло відображення в проекті рекомендацій конференції.

Було запропоновано:

1. Враховуючи розвиток процесу формування ринку інформації в Україні, приділяти особливу увагу пропаганді можливостей бібліотечних закладів у забезпеченні наукового супроводу суспільних перетворень економічного, соціального, політичного характеру.

2. В умовах зростання впливу глобального інформаційного простору на процеси інформатизації в Україні, налагодити систематичний постійно діючий механізм вивчення і застосування зарубіжного досвіду інформаційно-аналітичної роботи в практиці вітчизняних бібліотечних закладів.

3. Для забезпечення користувачів потрібною інформаційно-аналітичною продукцією вдосконалювати форми і механізми вивчення запитів на таку продукцію.

*Тетяна ГРАНЧАК,
канд. іст. наук, зав. відділу НБУВ*

Бібліотечні технології інформаційного сервісу та інтеграція науково-інформаційних ресурсів

В умовах переходу до інформаційного суспільства загострюється суперечність між невпинно зростаючими обсягами знань, з одного боку, і обмеженими можливостями системи документних комунікацій «ери Гутенберга», основа яких базується на друкованих носіях, – з іншого. Розв'язання згаданої суперечності потребує кардинальної активізації робіт зі створення та впровадження в практику діяльності бібліотек новітніх комп'ютерних технологій. Вони мають забезпечити перехід до корпоративних технологій обробки документних потоків і формування в Україні єдиного науково-інформаційного простору, а також розробку інтелектуальних технологій аналітико-синтетичної переробки інформації та екстракції знань.

Магістральним напрямом формування єдиного науково-інформаційного простору держави у доповіді н. с. НБУВ **О. О. Жабіна** «Трансформація сайту НБУВ у науково-інформаційний портал України» визначено створення системи галузевих і регіональних науково-інформаційних порталів. Першочерговим завданням формування згаданого простору є створення Українського науково-інформаційного веб-порталу із системами пошуку та архівування розміщеної в глобальних інформаційних мережах інформації про Україну, а також наукової та суспільно значущої інформації. Вирішення цього завдання передбачено в Державній програмі розвитку діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів Ук-